

Kâdî İyâs

İyâs b. Muaviye zeki bir kadıydı. Birçok sorunu basit bir üslupla çözerdi. Bu yönüyle de insanlar arasında ün saldı. Kadı olduğunda, bir konuda anlaşılamayan iki kişi kendisine geldi. Onlardan biri, arkadaşına bir mal emanet ettiğini iddia ediyordu.

Malı kendisinden isteyince, arkadaşı bilmezden gelmişti. İyâs, davalıya emanet konusunu sorunca, davalı inkar etti ve "eğer arkadaşımın elinde bir delil varsa onu getirsin. Yoksa, ben yemin edeceğim" dedi. Davalının, arkadaşının malını, yemin ederek yemesinden korkan İyâs, davacıya baktı ve şöyle söyledi: "Malı nerede emanet ettin?". O da "Falanca yerde" dedi. İyas "Bu yerde ne bulunuyor?" diye sordu.

Davacı: "Büyük bir ağaç. Altında oturup beraber yemek yemiştik. Kalkmaya niyetlendiğimizde ona emanet vermiştik" dedi.

İyas ona: "Ağacın bulunduğu yere git, umulur ki oraya gittiğinde, malını nereye koyduğunu hatırlarsın ve yaptığın şey aklına gelir" dedi ve davalının, beri olduğu kuruntusuna kapılmasını sağladı. Sonra "buraya geri gel!" dedi.

Adam oraya gitmek için yola çıktı, İyâs davalıya, "arkadaşın gelene kadar burada otur" dedi. Yanına gelen davacı ve davalılarla ilgilenmeye başladı fakat gizlice davalıya da bakıyordu. Kendisinin, tam bir şekilde suçsuz olduğunu düşündüğü ve rahatladığı anda davalıya aniden baktı ve aceleyle sordu: "Arkadaşının, malını sana verdiği yere gidip gitmediği konusunda ne dersin?" diye sordu.

Davalı da: "Hayır, orası buradan uzak, o hala yoldadır" dedi.

İyâs: "Allah düşmanı seni. Malı bilmezden geliyorsun. Aldığın yeri çok iyi biliyorsun oysa. Allah'a yemin olsun ki sen hainsin" dedi ve adam şaşırıldı.

Yanındaki görevlilere işaret etti, onu tutmalarını ve yerinden ayrılmasına izin vermemelerini emretti. Kendi işine koyuldu. Uzun bir süre sonra, adam yorgun argın bir şekilde döndü ve İyâs ona sordu: "malını buldun mu?".

Adam: "Hayır, Efendim... Ağacın bulunduğu yere kadar gittim ve malımı muhakkak bir şekilde bu adama verdiğimi hatırladım" dedi.

İyâs da: "Doğru söyledin. Bu ticaretle uğraşan adam suçunu itiraf etti. Hakkını ondan al!" dedi. Davalı malı ona geri verdi ve cezaya çarptırıldı.